

המוכר שדהו פרק תשיעי ערכין

לא.

מסורת הש"ס

(ג) קדושין כא, (ז) [מיר ה:],
(ד) [לעיל יח:], (ז) ז"מ סג. מגילה
(ה) [שבת כט: וש"מ, (ו) [וע"ע
מוס' ז"מ סד: ד"ה ולא ישכור],

שינויי נוסחאות

[illegible]

רבינו גרשום

פני חדא. במקדים שדה אחוזה לזה וז'
 גאל יגאל מלמד שלזה וגואל כו' ורש"י
 עליה: **בַּרְנָה** הרי זה גואל מיד. וז'
 להמתין שתי שנים: הרי זה נמין רביעי
 שנה ואין זה מנכה לו כלום ממנה
 ששחמש צביות בשכר הממנה
 מעותיו: ואינה רבים. גמורה
 דרבית לא מיקרי אלף ע"י הלואה
 ולא ע"י מכר: יגאל בנו. בתוך
 שנה אם ירצה אבל לאחר שנה נחלט
 שנה גאל עוד לעולם כדכתיב
 יקרה (ה) ואם לא יגאל עד מלאת
 לו שנה וגו': אלף משעה שנמכר.
 שאם מכרה ראובן לשמעון בניסן
 ושמעון ללוי בארץ כיון שהגיע ניסן
 הבא נחלט ואין מוין למכר שני
 אלף לראשון: **שנמחר עד מלאה**
 לו שנה. משמע לזה שהיתה ה' אחוזה
 שלו מוין: אם חדש העיבור. שאם
 היתה שנה מעוברת אינה נחלטת
 עד שלשה עשר חדש: שנה ועיבור.
 בין בשנה פשוטה בין בשנה מעוברת
 ונתון לו חמה לצנה וימים שיחיריה
 חשבונות שמה על שנת לצנה אחד
 עשר יום שמה אנו מעבדים את
 השנה: ואחד הניסן וְלֹא **במסנה**. אם
 רצה ונתן לגאל בתוך שנתו יגאל
 ואם לאו חלוט לו: **גב' מחני**.
 דקתני הרי זה גואל מיד דמשמע
 אפי' בו דיום שחור מותר לגאל
 דלא כרבי: **ימים**. מ' תהיה גאולתו:
 ואין ימים פחותין משנים. דלא תשהא
 ביד לוקח פחות משני ימים: מיום
 ליום. שאם מכרה באחד בניסן אין
 מוין שנה למנין עולם דלימא כיון
 שהגיע תשרי עולתה לו שנה שהיה
 יתה אמות שנה אלף עד אחד בניסן
 הבא אינו נחלט: **שנה ממכרו**. ו' ולא
 של מנין עולם: ודינן. אין הכי נמי
 דהארי ודאי מיבעי ליה להכי
 דממכרו ולא שנת מנין עולם וימים
 מיבעי ליה למעת לעת שאם מכרה
 באחד בניסן בחצי היום אין מוין
 לו שנה עד שיגיע חצי היום של אחד
 בניסן הבא (ה) : **מפני ר' יהודה**. הלא
 דאמר דאחד ברבית מותר דרבית
 בזה ע"י מכר קרי דא אחד משום
 דאין בא ליד רבית משני דדדן
 שאם לא יגאלנה ומיחלט לו אין הכי
 רבית אבל הלואה ודאי בזה ליד רביעי
 לו שדו מכר. שמשכן לו שדוה על אחותו
 מנה מיכן ועד שלש שנים הרי הוא
 כל אחת שנים מותר: לוקח אולם פירושו
 שלש וגמלא שכללס דרבית: **מעשה**
 אחד ברבית. שאם יגאלנה יהא רבית

היינו הך דקמני לעיל אס
ומר לה ואידך רבנן דפליגי
לו דין שדה אחוזה שצריך
לכשמוחזיר לו מעותיו בתוך

תני חדא לזה וגומא לחצ
קאי ול"נדא"כ הוי ס
ולא כרצנן ואורי דקאי
הסוגיא צפ"ק דקדושין (ה)

⑥ תני חרדא לזה וגואל וגואל לחצאין ותניא
 איך אינו לזה וגואל ואינו גואל לחצאין לא
 קשיא הא רבנן והא ר"ש: **מתני'** המוכר
 "בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל
 כל שנים עשר חדש הרי זה כמין רבית ואינו
 רבית ² ממת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל
 מיד בנו אין מונין ⁶ שנה אלא משעה ⁷ שמוכר
 שנאמר ¹ עד מלאת לו שנה כשהוא אומר
 תמימה להביא את חדש העיבור רבי אומר
 ליתן לו שנה ועיבורה הגיע יום שנים עשר
 חדש ולא ננאלה היתה חלוטה לו אחד הלוקח
 ואחר ⁸ ההניתן לו במתנה שנאמר לצמיתות:
גמ' מתני' דלא כרבי דתניא ⁹ רבי אומר
 ימים אין ימים פחות משנים ורבנן האי ימים
 מאי עבדי ליה מיבעי ליה ¹⁰ מיום ליום ורבי מיום
 ליום מנא ליה נפקא ליה ² מעד תום שנת
 ממכרו ורבנן ההוא מיבעי ליה שנת ממכרו
¹¹ שלו ולא שנת של מנין עולם וימים מיבעי
 להו למעת לעת דאי מעד תום שנת ממכרו
 הוה אמינא מיום ליום אין מעת לעת לא
 כתב רחמנא ימים ורבי מעת לעת מנא ליה
 נפקא ליה מתמימה ורבנן ההוא מיבעי ליה
 לעיבורה ורבי גמי הא מיבעי ליה לעיבורה
 הכי גמי מיום ליום ומעת לעת מעד תום
 שנת ממכרו נפקא: הרי זו כמין רבית וכו';
 והתניא הרי זו רבית גמורה אלא שהתורה
 התירתו אמר רבי יוחנן לא קשיא הא רבי
 יהודה והא רבנן דתניא ¹² הרי ישהיה נושה
 בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן
 שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל
 פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן
 שהלוקח אוכל פירות מותר אמר רבי יהודה
 מעשה בביתוס בן זוגין שעשה שדהו מכר
 על פי ר"א בן עזריה ולוקח אוכל פירות
 היה אמרו לו ¹³ משם ראיה מוכר אוכל פירות
 היה ולא לוקח מאי בינייהו ¹⁴ צד אחד ברכית
 איכא בינייהו תנא קמא סבר צד אחד ברכית
 אסור ור' יהודה סבר צד אחד ברכית מותר

אֵינָהּ נִחְלָטָה לְעוֹלָם: וְעַשֶׂה
נָה וּכְתֹב לוֹ אֵם לֹא אֶתֶן לָךְ
בְּזֶמֶן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פִּירֹת.
סוּר. ^פ שְׂמָא יִגְאֻלָּהּ בְּתוֹךְ
סוּס בֶּן זֻזִּין גְּרַסְיֵין: אִל
וְאֵם לֹא לֹא יֵהָא רַבִּית:
דְּכֻלֵּי

נמי איבא ספיקא שמה
 דלא דמי למשכנתא דנכייח
 משום הכי אינו רבית דהא ב
 ז וציד הלוי להשכירו לאח
 משכנתא בלא נכייח דלא ח
 ב ב לן רחמנא דין בתי ערי
 נגחא בלא נכייחא נמי תישח
 ב ד לדיבא דא מבראם לא
 יפדנו כיון שאין מנכה לו
 על גב דשמא לא יתייקר

לְיָ שְׂדֵרוֹ מִבֵּר. כְּשִׁלוֹה מִמֶּנּוּ אָמַר לוֹ
לִי הַמֹּתוֹר עַל חֹבֶכְךָ עֲכִשְׂיוּ הִיא בְּרִשּׁוֹת
וְתֵּת אֲסוּר. דְּשִׁמָּא יִפְדְּנָה זֶה וְנִמְצָא לֹקֵחַ
תּוֹרַת מִשְׁכּוֹן אֲלֵא בְּתוֹרַת מִכְרִ: **צִד אַחֵר**
מְלֹאָה כְּגוֹן הַלּוּוֹה סִלַּע בֵּה' דִּינְרִין אֲבֵל
מִה שְׁאֵכֵל וְאֵם לֹא יִפְדְּנוּ לֹא יִהְיֶה רִיבִית:

טעם. ר"ש דריש טעמא דקרא ככל דוכתא
חו להפסיד נחלתו ביוכל, כדכתיב והיה הש
לגאלה באותו יום שמשכנה לו, אינו יכול
ית אסור. שמה לא יבא לידי מכר, שיחזיר
האי גוונא שמה יבא לידי רבית שמה לא

פירש רש"י דלמקדיש שדה אחוזה
ממנו דתנן בהקדש מותר בכולן כר"ס
בר בית צבתי ערי חומה וכן מוכח
בא. (והא כ"י) אבל מקדיש שדה אחוזה
אפי' רבנן מודו דלוי וגואל לחאפין:
ט' תניא במ"כ גבי מוכר שדה אחוזה
וחשב שני ממכרו שנים

אמה מחשב וחי אמה מחשב חדשים
ומניין אם רצה לעשות חדשים שנה
עשההם ת"ל וחשב וא"ה הירי מנינו
עשההם לנורח המוכר שיהא בו ריוח
למכור בשלמה בשמחה חדשים מנינו
כגון שבא לגאולה באמצע השנה
דמחשביין ליה חדשים שעברו שאלכ
הלוקח לגרע פדיונו כמו שאנו מחשביין
השנים שעברו שאלכ הלוקח אבל ה' א"י
אמה מחשב חדשים הירי משמחת את
ויש לומר דמחשבת ליה כגון אם מכר
בניסן בעשרה ליטריין ומחלה ויש עד
היוזל ה' שנים ומחלה ובה לגאולה
בז"ה ויש עד לנא עד היוזל ה' שנים
ועד היוזל ה' שנים ועד היוזל ה' שנים

תוֹם שְׁנֵת מִמְּבֹרֵי נִפְקֵא. צִיִּים וְשִׁמְשֵׁי יָמֵהֶם נִדְּחִים
 (דף מו: ושם ד"ה טען) פִּירֵשׁ ה"ר אֶלְחָנָן
 אֶלְחָנָן דְּרוֹקָא צִיִּים צִיִּים עֲרֵי חוֹמֵה צִיִּים
 מֵעַתָּה לַעַת [לְשִׁעוֹת] אֲזָל אִינְךָ דִּהֲתִס
 יֵאָדְמוֹ לְמִימַר דְּלוֹלִינִי בְּהֵן צִתֵּר שְׁמִיס
 שְׁלֵהִס וְלֹא צִתֵּר שְׁמִיס עוֹלָם צִבּוּלְהֵי
 לֹא צִיִּים מֵעַתָּה לַעַת [לְשִׁעוֹת] דְּצִיִּים
 עֲרֵי חוֹמֵה דְּרוֹקָא הוּא דְּגִלְיָה לֵית קִרְבָּא
 אֲזָל אִינְךָ דְּלֹא וְיִסְחֹרִים דְּבִרְיָו בְּלֵית קִרְבָּא

הדין בכולהו בעינן מעט נלע
 [לשעות] דילפינן שנה [שנה] מבתי
 ערי חומה כדאמר הש"ס לקמן גבי
 מילתא אחרימי: **והתניא** הרי זו
 רבית גמורה אלא שהתורה חתירה.
 ומסיק רבי יוחנן הא ר' יהודה לא
 רצנן פירוש מתני' כר' יהודה הש"ס
 דאחד ברבית מותר ובייתא דתני
 רבית גמורה אחיא כרצנן וא"ת מאי
 שנה ממשכנתא בלא נכייטא דאינו
 אלא אבק רבית כדאייתא בבאורו נשך
 (ב"מ דף קכ. וספ.) א"ל רבינא והרי
 מושכנתא בלא נכייטא דבדינייהס
 מחזיקין מלוה למלוה וצדיקנו רבין
 מחזיקין ממלוה ללוה אלמלא לאו רבית
 גמורה היא והכא אמר דהו רבית
 גמורה ולפי י"ב פירוש רש"י דמחלק
 בין שדה לבית ניחא גבי הא דתנן

וְלֹאֹהֹת אֶת חֲצִירוֹ לֹא יִדּוּר בְּחִצְרוֹ חֹסֶס
 (מַפְסִיחַ שֶׁהוּא רִבִּית וּפִירָשׁ רַש"י שֶׁסֶּהֱ
 שָׂרִי וּתְמִירָן דִּישׁ לַחֲלֹק בֵּין אֵדָה לְבֵית
 זֶלָּא הַבֵּית אֵל אֲפֻשֶׁר שָׁלָן יִשְׁרָאֵל מִמֶּנּוּ
 מִן הַשְׁכִּירוֹת הָיוּ רִבִּית וּלְפִי אֵל וַיֵּחָא
 נִלְאָא סָפֵק הוּא רִבִּית גְּמוּרָה אֲבָל שְׂדֵה
 לֵיהּ נִמְי בְּלֹא נִכְיִיטָא לֹאָו רִבִּית גְּמוּרָה
 קָם בֵּין שְׂדֵה לְבֵית וְהִיאֵל דִּמְלוּה אֶת
 שְׂהִלוּה לֹו עַל הַשְׂדֵה וְאִין הָלוֹה יִכּוֹל
 וְלֹאֹהֹת אֶת חֲצִירוֹ לֹא יִשְׁכּוֹר מִמֶּנּוּ בְּפִסְחוֹת
 וּלְפִי אֵל זֶרֶם אִינוּ מַחֲלֵק בֵּין שְׂדֵה
 לְבֵית גְּמוּרָה מִדְּרַבְּנָן קָמְרִן וְהִיא דְּלֹאֹהֹת
 יֵשֶׁת דְּלֹאֹרִיִּיתָא ^א: וְר' יְהוּדָה סָבַר צַדִּיק
 לֹא יִפְדּוּ עוֹד וְיִלְּ דְּלֹא חֲשִׁבִין דֵּל
 מִשְׁכַּנְתָּא בְּלֹא נִכְיִיטָא דְּלִיכָא בֵּיהּ דֵּל
 מִיַּדִּי דְּהוּא אֲמִלוּה סָאָה בְּסָאָה וְלֹא
 וְלֹא חֲשִׁיב לֵיהּ רַש"י דֵּל אֶחָד זִרְבִּית:
 רַבָּא

וְגו' (שם), לעבודת כוכבים עצמאה. לחשוב ענין
 זה וישאל למה עליו (תוספות יכ), איהו אדון אדון
 כי ישמע ענין אלה בדי בשנים, ויז אספר למה מנינו על
 שם אלה, וכן כהנים, מבקר מקנה, משכן, חשבון חשבון
 (לחוב אלה ארבע, נמו ארבע שנים, וזה אשיר קרי' על
 והסגיד וזה אלה פקע למלא לידות, אם יסגיד אלה
 ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו
 אלה יגאל. במקדש ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו
 לחוב לחוב ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו
 מסובך כן ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו
 יואל מדי ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו ששמו
 לידות נכבד (דני' ח), ועשה לו שרדו מבר. אם
 ידוע לידות (שם).

עין משפט
גר מצוה

בַּח אַ מַי פֿינץ מַה'ל שְׁמַח
 וּבֹל הֵל א':
 בַּר בַּ מַי שֶׁס הֵל ג':
 בַּר גַּ מַי שֶׁס הֵלכָּה א':
 בַּח דַּ מַי שֶׁס הֵל א':
 בַּח הַ מַי שֶׁס הֵל ד':
 לַר מַי פֿינץ מַה'לס מַחֵל וּלְהַ
 הֵלכָּה דַ סַמַּל אַרְיוֹן קַלָּה
 טוֹשֶׁעַ יִיד סִימֹן קַדָּשׁ סַעֲרֵי:
 וְעַל וּבְסִימֹן מַעֲבָד סַעֲרֵי א':

תורה אור השלם

1. וְאִם לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאֹת לוֹ שְׁנֵהָ תְּמִימָה וְקֹם הַבֵּית אֲשֶׁר בְּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֻמָּה לְצִמְמֹת לִקְנָה אֹתוֹ לְדִרְתָּיו לֹא יֵצֵא בִּיכֹל; וַיִּקְרָא כֹה ה' 2. וְאִשׁ כִּי יִמְכַר בֵּית מוֹשָׁב עִיר חֻמָּה וְהִיָּתָה גְּאֻלָּתָה עַד חֵמֶם שָׁנָה מִמְּכָרוֹ יָמִים תְּתִיד וְנָתַן אֲנִי אֶת הַבֵּית אֲשֶׁר יִמְכַר וְהָיָה לוֹ חֵמֶם שָׁנָה מִמְּכָרוֹ וְיִקְרָא כֹה כֹת

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ורצנן וכו' הבא
הס"ד ואח"כ מ"ה הא רבי
יהודה מתני' :

גליון הש"ס

מִתֵּנִי הַנִּיתָן לֹו בְּמַתָּנָה. ע'
דַּשְׁכָּ"א בְּכ"ק דף עח ע"ב ד"ה
גגג וגמג:

שיטה מקובצת

מעַתָּה לַעֲתֵלָא. עֵי תוֹס' לַעֲיֵל דָּף
יח (ע"ב ד"ה שנתו):

מוסף רש"י

[illegible]